

Krok do przodu

czas: 45 minut

poziom: szkoły ponadpodstawowe

cele:

- pokazanie, że wszyscy jesteśmy równi od urodzenia
- poznanie zagadnienia potrzeby praw człowieka
- pokazanie różnic międzyludzkich, które nie wynikają z samych tych osób tylko z czynników zewnętrznych,
- uwrażliwienie na życie innych osób
- wskazanie na to że rodząc się wszyscy jesteśmy równi.

Materiały:

pojemnik do losowania ról (pudełko/koszyk/kapelusz/woreczek), nożyczki, wydrukowane załączniki nr 1, 2 i 3 do scenariusza. Przed zajęciami opisy ról z załącznika nr 3 potnij na paski i włóż do pojemnika.

Przebieg:

1. Rozpocznij lekcję od pytania, czy uczniowie jako obywatele polski mają jakieś prawa? Jeśli tak to jakie i kto je nam daje? odpowiedzi zapisuj na tablicy.

Kiedy przykłady się skończą i pokrótce omów to, co zostało napisane, zapytaj uczniów, czy spotykają się na co dzień z przejawami nietolerancji i agresji ze strony innych osób. Jeśli tak, to jakie są najczęstsze przyczyny takich zachowań? Zapisz odpowiedzi na tablicy, ale nie omawiaj ich na razie.

2. Następnie przejdź do przeprowadzenia ćwiczenia. wytłumacz uczniom na czym będzie ono polegało: Uczniowie wylosują, każdy po jednym opisie roli. Uprzedź, że role nie będą przedstawiane, więc nie muszą się denerwować. Zadaniem uczniów na początku będzie samodzielne przeczytanie swojego opisu roli i nie dzielenie się z nikim tym co wylosowali. Jeśli coś w roli jest dla nich niejasne poproś o podniesienie ręki i na boku wyjaśnij wszelkie niejasności.

Następnie poproś uczniów żeby zamknęli oczy i próbowali wyobrazić sobie wszystko to, co dotyczy ich roli, a o czym ty będziesz mówić. Zaczynij powoli czytać pytania dotyczące roli, pozwalając uczniom w tym czasie wyobrazić sobie osobę z roli.

- jak ta osoba wygląda? w co jest ubrana? jaki ma kolor skóry?
- jak wygląda jej dom?
- gdzie śpi
- co je na śniadanie?
- gdzie wychodzi jak zje śniadanie?
- co je na obiad/czy je obiad?
- co robi popołudniu?
- czy ma czas wolny? co robi jak ma czas wolny?
- z kim się spotyka?
- jak wyglądają jej weekendy i święta?

Po przeczytaniu tych pytań poproś uczniów, żeby stanęli w jednej linii w równym rzędzie. (możliwe, że nie zmieszczą się w klasie w równym rzędzie, dlatego spróbuj znaleźć takie miejsce w szkole które to ułatwi, np. korytarz szkolny czy sala gimnastyczna).

Zadaniem uczniów będzie odpowiadanie na pytania dotyczące ich ról i tego w jakie sytuacji znajduje się osoba z roli (nie oni sami), a następnie przesuwanie się powoli do przodu. Poinformuj uczniów, że przeczytasz listę pytań i jeśli na zadane pytanie uczeń będzie mógł udzielić twierdzącej odpowiedzi (spełnić dany warunek), to może zrobić mały krok do przodu. Przed rozpoczęciem poproś uczestników, żeby wyrównali linię na której stoją (to bardzo istotne, żeby ruszali z równej wysokości). Następnie zacznij czytać pytania (załącznik nr 2). Po zakończeniu zadawania pytań poproś dzieci, żeby zostały w tych miejscach, w których się znalazły (mogą usiąść na podłodze). (Jeśli wyszliście z klasy, to poproś ich o dokładne zapamiętanie gdzie kto stoi i jak daleko udało mu się dojść, a następnie wróćcie do klasy, żeby omówić ćwiczenie). Zapytaj uczniów, kto zrobił wszystkie kroki lub największą ich liczbę, poproś, żeby te dzieci po kolei odczytały swoje role. Następnie zapytaj, kto nie zrobił żadnego kroku, i również poproś o przeczytanie ról. Jako ostatnie swoje role czytają dzieci, które uplasowały się pośrodku.

Następnie zapytaj uczniów o ich uczucia i przemyślenia które towarzyszyły im podczas ćwiczenia.

- Jak się czuliście w swoich rolach, dobrze czy źle? Dlaczego tak się czuliście?
- Czy zastanawialiście się, dlaczego inni idą do przodu lub stoją w miejscu?
- Czy własna lub czyjaś rola była zaskakująca? Jeśli tak, to dlaczego?
- Czy mieliście wpływ na to, w jakiej sytuacji się znajdujecie?
- Jeśli nie, to co wpływało na wasze życie (miejsce zamieszkania, sytuacja gospodarcza, rodzina)?
- Co wpływało na warunki życia rodzin przedstawionych w waszych rolach?

Na podsumowanie, zapytaj uczniów, co mogła symbolizować linia z której startowali? Pokaż w ten sposób uczniom, że wszyscy ludzie są równi, a to co ich różni często nie zależy od nich samych, ale od czynników zewnętrznych (miejsce urodzenia, status rodziny, miejsce zamieszkania, stan zdrowia, kolor skóry itp.)

Jesteś bezrobotną kobietą samotnie wychowującą dziecko.
Jesteś Arabką wyznania muzułmańskiego. Mieszkasz z rodzicami, którzy są bardzo religijni.
Jesteś córką dyrektora banku. Studiujesz ekonomię na uniwersytecie.
Jesteś synem azjatyckiego rolnika. Mieszkacie w bardzo odległej wiosce w górach, życie głównie z tego co wyhodujecie.
Masz 19 lat. Jesteś żołnierzem odbywającym zasadniczą służbę wojskową.
Jesteś młodym niepełnosprawnym mężczyzną, poruszającym się na wózku inwalidzkim.
Jesteś 17-letnim Romem (Cygem), mieszkasz w dużym mieście.
Jesteś 24-letnią uchodźcą z Afganistanu.
Jesteś bezrobotnym nauczycielem/nauczycielką ponieważ przeniostaś się do innego kraju, którego językiem niezbyt dobrze się posługujesz.
Jesteś nielegalnym imigrantem pochodzącym z Mali.
Jesteś przewodniczącym partii politycznej, która jest obecnie u władzy.
Jesteś synem chińskiego imigranta, który prowadzi bardzo dochodowy biznes gastronomiczny typu fast food.
Jesteś córką amerykańskiego ambasadora w Polsce.
Jesteś właścicielem bardzo dochodowej firmy eksportowo-importowej.
Jesteś emerytowaną pracownicą fabryki produkującej buty.
Jesteś partnerką życiową młodego artysty, który uzależniony jest od heroiny.
Jesteś 22-letnią lesbijką.

Jesteś modelką afrykańskiego pochodzenia.
Jesteś 27-letnim bezdomnym młodym mężczyzną.
Jesteś 13-letnim uczniem szkoły podstawowej w Krakowie.
Jesteś samotnym emerytem, który nie utrzymuje kontaktów z rodziną.
Jesteś niewidomą kobietą mieszkającą na wsi.
Jesteś 12-letnią dziewczynką pochodzącą z Ukrainy, średnio mówisz po polsku.
Jesteś 13-letnim chłopcem pochodzącym z Kenii. Przyjechałeś do Polski ponieważ twojemu tacie zaproponowano kilkuletni kontrakt międzynarodowy.
Jesteś ortodoksyjnym żydem, mieszkasz w małym polskim miasteczku, gdzie Twoja rodzina mieszkała od lat, w synagodze znajduje się teraz restauracja i trudno Ci o koszerne jedzenie.

załącznik nr 2

- Nigdy nie byłeś w poważnych tarapatach finansowych.
- Mieszkasz w normalnym mieszkaniu. Masz telefon i telewizor.
- Czujesz, że społeczeństwo w którym żyjesz szanuje twoją kulturę, religię oraz język, którym się posługujesz.
- Czujesz, że twoje poglądy polityczne i społeczne mają znaczenie i są słuchane.
- Nie obawiasz się, że możesz być zatrzymany/a przez policję.
- Wiesz, dokąd udać się po pomoc, gdy jej potrzebujesz.
- Nigdy nie czułeś/aś się dyskryminowany/a z powodu swojego pochodzenia.
- Masz odpowiednie zabezpieczenie socjalne i dostęp do opieki medycznej.
- Możesz wyjeżdżać na wakacje przynajmniej raz w roku.
- Możesz zaprosić do siebie przyjaciół na obiad.
- Twoje życie jest interesujące i nie obawiasz się o swoją przyszłość.
- Wiesz, że możesz podjąć studia i samodzielnie wybrać zawód.
- Nie boisz się, że możesz zostać zaatakowany/a lub napastowany/a na ulicy lub w mediach.

- Możesz uczestniczyć w wyborach lokalnych i krajowych.
- Możesz obchodzić święta religijne wspólnie ze swoją rodziną i bliskimi przyjaciółmi.
- Możesz uczestniczyć w międzynarodowym seminarium za granicą.
- Możesz chodzić do teatru lub kina przynajmniej raz w tygodniu.
- Nie obawiasz się o przyszłość swoich dzieci.
- Możesz kupować nowe ubrania przynajmniej raz na trzy miesiące.
- Sam/a możesz wybrać sobie partnera życiowego/ partnerkę życiową.
- Czujesz, że społeczeństwo docenia i szanuje twoje kompetencje.
- Umiesz i możesz korzystać z Internetu.